

Sammanställning remissvar förslag till ny avfallsplan 2013-2016

Grontmij AB
Vatten & Ledningsteknik

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Sammanställning av inkomna synpunkter	3
3	Inkomna remissvar (numrerade utifrån löpnummer i diariet).....	14

1 Bakgrund

Förslag till avfallsplan gick ut till förvaltningar och externa aktörer den 6 juli 2012. Svar skulle ha inkommit senast den 28 september. Avfallsplanen har ställts ut på Tekniska nämndhuset, och underlaget har också lagts ut på kommunens hemsida för att inhämta medborgarnas synpunkter. Denna redogörelse sammanfattar de yttranden som inkommit, samt hur yttrandena har beaktats i det slutliga förslaget till avfallsplan. Beslut om antagande av avfallsplanen ska fattas av Trafik- och renhållningsnämnden den 22 november 2012 för att kunna antas av Kommunfullmäktige innan årets slut.

Det har totalt inkommit 37 yttranden. Inget av yttrandena avstyrker planen.

2 Sammanställning av inkomna synpunkter

Här följer en sammanställning av de synpunkter på avfallsplanen som inkommit i samband med remisstiden. Siffrorna nedan hänför sig till från vilka yttranden, i listan över inkomna yttranden i kapitel 3 (numrerade 4-41), som synpunkterna är hämtade. I denna lista uppges inga namn på enskilda.

Synpunkter som inte innebär särskilda överväganden med avseende på avfallsplanens utformning eller innehåll, kommenteras inte i sak. Synpunkterna redovisas kortfattat utan inbördes rangordning. För den fullständiga lydelsen av respektive synpunkt hänvisas till de ursprungliga yttrandena som kan erhållas från Trafikkontoret.

Mål	Yttranden nr
Mål 1 Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.	4, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 39, 40
Mål 2 Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö ska hanteras separat	4, 9, 11, 23, 24, 25, 27, 28, 32, 34
Mål 3 Avfallshanteringens alla delar ska präglas av ett människoperspektiv	4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 19, 23, 24, 27, 31, 33, 34, 36, 37,
Mål 4 Avfallshantering ska vara en självklar del i planeringsprocesserna	6, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 30, 32, 33, 34, 38, 39, 40,

Yttrande	Trafikkontorets kommentarer
Fastighetsägarna Stockholm	
<ul style="list-style-type: none"> • Alla mål behöver förtydligas och de behöver vara möjliga att följa upp. • Förtydliga åtgärdsbehoven i delmål 1.1 • Förtydliga aktörerna i delmål 1.2 och 2.1 • Förtydliga delmålet 3.2 med avseende på differentierade taxor.	<i>Planen har kompletterats med basvärden för ett antal nyckeltal Taxan beslutas årligen av kommunfullmäktige Förslaget till avfallsplan ändrat Synpunkten ändrar inte skrivningen i avfallsplanen.</i>
Brf Ekoxen	
<ul style="list-style-type: none"> • Fastighetsnära insamling av sorterade sopor är en viktig punkt. • Det borde heta pappersinsamling istället för tidningsinsamling.	
Förpackning- och Tidningsinsamlingen (FTI)	
<ul style="list-style-type: none"> • Avfallsplanen är ett väl genomarbetat och tydligt dokument över avfallshanteringen i Stockholms stad. • Detaljerna i målen bör förbättras, mätbara mål saknas. • Nyckeltalet "andel förpackningar och tidningar i soppåsen" bör i delmål 1.2 bytas mot "kg/person/år av förpackningar och tidningar i restavfallet.	<i>Planen har kompletterats med basvärden för ett antal nyckeltal Avfallsplanen är kompletterad med kilo per hushåll och år</i>
Svenska Turistföreningen	
<ul style="list-style-type: none"> • Matavfallsinsamling borde omfatta minst 50 % i slutet av perioden enligt delmål 1.3 • Enligt Svenska Turistföreningen måste sortering ske så nära hushållen som möjligt. • Stockholm behöver fler återvinningscentraler. En ÅVC per 1-2 stadsdelar vore realistiskt inom perioden fram till 2016. • Anser att kommunen långsiktigt bör ta över insamlingen av återvunnet material.	<i>Förslaget till avfallsplan förtydligt.</i>
Hyresgästföreningen Kungsholmen	
<ul style="list-style-type: none"> • Mål 3 Sopsortering måste lösas i fastigheterna är viktigt, men svårt att hitta fungerande praktiska lösningar i bl.a. äldre fastigheter. • Tror på gemensam åtgärd för att hitta tillräckliga åtgärder för att få allmän standardiserad sopsortering att fungera. • Motsätter sig producentansvarets upphörande.	<i>Tas med till handlingsplan för Trafikkontoret.</i>
Familjebostäder	

<ul style="list-style-type: none"> • Familjebostäder anser att det generellt en väl genomarbetad avfallsplan. • I åtgärdsförslaget till delmålet 1.2 ska det stå "hushåll" istället för "boende". • Familjebostäder anser att FTI har det största ansvaret för att utöka möjligheterna till sortering och insamling för hushållen i Sthlm vilket bör framgå, delmål 1.2 • Förtydliga att rötresten från matavfallskvarnar kan komma att deponeras. Syftet med matavfallsinsamlingen enligt den nationella avfallsplanen 2012-2017 är bl.a. att kretsloppet ska slutas och näringsämnen återföras i jordbruket, mål 1.3 • Familjebostäder förslår att byggherrar rapporterar in farligt avfall under ett år på ett urval av bygg- och rivningsprojekt, delmål 2.3 • Under delmål 3.4 bör stadens riktlinjer tydliggöras, att berörda parter får delta i utformning och anpassning tidigt i byggprocessen.	<p><i>Förslaget till avfallsplan kompletterat.</i></p> <p><i>Förslaget till avfallsplan förtydligat.</i></p>
SISAB Skolfastigheter i Stockholm AB	
<ul style="list-style-type: none"> • SISAB anser att även utbildningsnämnden borde ha fått möjlighet att yttra sig i ärendet. • SISAB stödjer avfallsplanens förslag om att skapa en central funktion enl. delmål 1.3 • Kostnader för installation, tömning och underhåll av maskinella avfallslösningar bör jämföras med kostnader för traditionell sophämtning och installation/underhåll av kylida soprum, delmål 3.3 • I bilaga 1 bör det nämnas fler samarbetsprojekt/program än "Miljöanpassat byggande i Stockholm". SISAB anser att remissen även borde ha tillsänds utbildningsnämnden för synpunkter. • Kommunen kan tillfälligt behöva upplåta gatumark intill aktuella fastigheter p.g.a. platsbrist, delmål 3.4	<p><i>Finns med i avfallsplanen men föreslås att detta utvecklas i handlingsplan</i></p>
Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten	
<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden efterfrågar en analys av ev. svårigheter och problem i Stockholm för varje delmål. Åtgärderna ska sedan vara kopplade till problemen. • För varje åtgärd bör en ansvarig huvudman pekas ut. • Kvantitativa mål bör tas fram som innebär en betydande sänkning. Där målvärdet redovisas bör även nuvärdesnivå redovisas. • Åtgärderna för delmål 3.1 bör ses över så att de inte överlappar varandra. • En åtgärd för delmål 3.2 anser nämnden är oklart beskriven. • Delmålen under mål 4 saknar indikatorer vilket gör det svårt att följa upp. • Miljönyttan bör redovisas för olika insamlingsfraktioner.	<p><i>Trafikkontoret kommer att arbeta med detta under planperioden.</i></p> <p><i>Berörda aktörer är beskrivna istället eftersom mycket bygger på gemensamt ansvar</i></p> <p><i>Planen har kompletterats med basvärden för ett antal nyckeltal</i></p> <p><i>Förslaget till avfallsplan ändrat.</i></p> <p><i>Planen förtydligad</i></p> <p><i>Alla delmål är inte av den karaktären att de kan följas upp med nyckeltal.</i></p> <p><i>Förslaget till avfallsplan</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • Utredda vilka möjligheter som finns att erbjuda källsortering vid offentliga sopsugsinkast. Delmål 4.3 • Avfallsplanen kan behöva revideras om den nationella avfallsutredningens förslag till ny lagstiftning föreslås av regeringen och antas i riksdagen.	<p><i>ändrat</i></p> <p><i>Förslaget till avfallsplan ändrat.</i></p>
Stockholms Hamn AB	
<ul style="list-style-type: none"> • I huvudsak ett väl genomarbetat förslag till Avfallsplan 2013-2016. • Stockholms Hamn AB vill gärna se gemensam aktion för att bearbeta rederierna i syfte att de ska lämna avfallet i våra hamnar. • Stockholms Hamn ansvarar inte för det avfall som uppkommer inom alla hamnområden inom staden, utan endast har skyldigheten inom de hamnområden som Hamnen disponerar, bilaga 1. • Statistik stämmer inte överens med lämnade uppgifter i miljörapporten för 2010. Hamnen bör kallas för Stockholms Hamn AB i hela dokumentet, bilaga 2. • Stockholms Hamn vill påpeka vikten av att det finns anläggningar och kapacitet för mottagning av svart- och gråvatten från fartyg i tillräcklig omfattning.	<p><i>Bilaga 1 ändrad.</i></p> <p><i>Bilagan ändrad</i></p>
Länsstyrelsen i Stockholms län	
<ul style="list-style-type: none"> • Renhållningsordningen bör också uppdateras. • Avfallsplanen bör kompletteras med uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall som finns i kommunen. • Avfallsplanen ska även innehålla ett underlag till länsstyrelsens sammanställning av kommunala avfallsplaner (SNV 2006:6), kan biläggas renhållningsordningen.	<p><i>En revidering av föreskrifterna kommer att göras utifrån den nya avfallsplanen.</i></p> <p><i>Avfallsplanen kompletterad.</i></p> <p><i>Ett underlag kommer att biläggas.</i></p>
Hässelby - Vällingby stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden är positiv till förslaget som känns ambitiöst och genomarbetat. • Nämnden anser att den fastighetsnära insamlingen måste öka samt fortsatt utveckling av olika insamlingsystem. • System som underlättar källsortering för fastighetsinnehavaren måste utvecklas, samt för grovavfall. • Genom differentierad renhållningsavgift kan insamling av matavfall öka.	
Kungsholmens stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden anser att några delmål saknar uppgifter om uppföljningsansvar samt vilka som är berörda aktörer. • En ökad andel insamlat matavfall kan kräva nya tekniska lösningar, delmål 1.3	

<ul style="list-style-type: none"> • Delmål 1.6 bör även omfatta parker.	<i>Avfallsplanen kompletterad.</i>
Stadsbyggnadsnämnden	
<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden förslår ett kontinuerligt samarbete mellan de tekniska kontoren för att diskutera hur avfallsfrågorna ska hanteras i planprocessen. • Vill påtala att det i bilagorna finns en del inaktuella uppgifter. • Avfallsplanen bör kompletteras med en karta över återvinningscentraler, ev. tänkbara platser för framtiden. • Saknas information om hur staden mer konkret ska arbeta med avfallshierarkin. • Nämnden saknar uppgift om vilka konsekvenser i förändringar avfallsmängder och fraktioner kan få.	<i>I bilagorna är basåret 2010. Karta under framtagande.</i>
Enskede – Årsta - Vantörs stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden anser att förslaget till avfallsplan visar på en högt uppsatt ambition inom området. • Nämnden vill betona vikten av mål 1.	
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Målet måste utvecklas och kompletteras med delmål, såsom skapa utrymmen för källsortering för utbyggd hushållsnära insamling.	
Farsta stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Anser att avfallsplanen är ambitiös och överensstämmer väl med Stockholms miljöprogram mm. • Nämnden ser positivt till förslag till delmålen 1.3, 1.6 och 3. • Det ska vara enklare att sortera för medborgarna och insamlingssystemen måste utvecklas. Det måste bli lättare att hitta information om hur man ska sortera rätt. • Områden måste specifikt reserveras för snöhantering.	
Arkitektfirma Torsten Egerö	
<ul style="list-style-type: none"> • Saknar uppgift om allmänhetens möjlighet att medverka i återbruk. • Ett mål borde vara att bygga ut sopsug som insamlingssystem.	<i>Avfallsplanen förtydligad.</i>
Rinkeby - Kista stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • För att uppnå ökad materialåtervinning (1.2) bör staden inrätta fler moderna återvinningscentraler med kompostanläggning och lokal för recycling. • Insamling av matavfall hos stadens egna verksamheter behöver förbättras.	

<ul style="list-style-type: none"> Nämnden anser att staden bör använda sig av mobila miljöstationer som hämtar avfall hos stadens egna verksamheter.	
HSB Stockholm	
<ul style="list-style-type: none"> Stadens ambitioner med en differentierad taxa framgår inte tydligt nog i delmål 3.2. Utbyggnad av ÅVC:er är en viktig strategisk fråga för HSB.	
Sveriges Åkeriföretag ABC	
<ul style="list-style-type: none"> Är positiva till avfallsplanen och anser att det är ett väl formulerat dokument som lyfter fram flera positiva initiativ. De investeringar entreprenören gör för att möta kraven bör kompenseras på ett korrekt och rimligt sätt. Vill understryka hur viktiga delmålen 2.3 och 4.2 är.	
Normmalmsmoderaterna Miljöarbetsgruppen	
<p>Målen bör formuleras enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mål 1 Minska mängden avfall och dess farlighet. Mål 2 Öka materialåtervinningen i staden. Mål 3 Organiskt avfall ska återvinnas genom biologisk behandling. Mål 4 Miljöbelastningen från deponering ska minska.	
AB Svenska Bostäder	
<ul style="list-style-type: none"> Svenska Bostäder lämnar yttrande på de punkter där avfallsplanen berör deras verksamhet. FTI borde ta ett större ansvar och tillhandahålla/finansiera ett insamlingssystem som fungerar. Kan matavfallskvarnar kopplade till ledningsnätet installeras eller inte? I avfallsutredning som genomförts på regeringens uppdrag avråds från att installera ytterligare avfallskvarnar kopplade till ledningsnätet. Svenska Bostäder anser att fastighetsnära insamling av farligt avfall bör utvecklas. Svenska Bostäder anser att EI-kretsen borde ta ett större ansvar och tillhandahålla/finansiera ett insamlingssystem som fungerar. Övergripande informationsinsatser gällande avfallshanteringen där det framgår varför det är viktigt att sortera avfallet, bör delmål 3.1 förtydligas med. Delmål 4.1 regler och riktlinjer behöver förtydligas för att åstadkomma långsiktigt hållbara avfallslösningar. Det är också relevant att klargöra vem som är ansvarig för godkännandet av olika avfallslösningar och dess långsiktighet. Svenska Bostäder anser att delmål 4.3 är positivt, vilka insamlingssystem fungerar däremot bra i andra länder och kan något system passa Stockholm?	<p><i>Statens avfallsutredning är ute på remiss och ännu ej beslutad.</i></p>

Östermalms stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> Nämnden anser att de mål och delmål som presenteras är riktiga och förenliga med övriga miljömål som finns i stadens styrdokument och att målen överensstämmer med kommunfullmäktiges mål om att Stockholms livsmiljö ska vara hållbar. Några delmål saknar uppgifter om uppföljningsansvar samt berörda aktörer. Östermalms stadsdelsnämnd är positiva till avfallsplanens ambitioner om att skapa enklare och mer lättillgängliga system för avfallshantering. Östermalms stadsdelsnämnd poängterar vikten av att det finns återvinningsstationer inom ett rimligt avstånd från bostaden. Lokala insamlings- och sorteringsstationer bör byggas ut, speciellt system för insamling av organiskt avfall. Delmål 1.6 bör även omfatta parker och grönområden. Östermalms stadsdelsnämnd anser att det i delmålen ska anges att avfallshanteringen integreras tidigt i programarbete, planläggning och markanvisning.	<p><i>Förslaget till avfallsplan kompletterat</i></p>
Hyresgästföreningen region Stockholm	
<ul style="list-style-type: none"> Informationsinsatserna och vilka aktörer som är ansvariga är otydligt skrivet i föreslagna åtgärder till delmålen 1.1, 1.4, 2.2 och 3.1. Ekonomiska konsekvenser redovisas inte tillräckligt tydligt i avfallsplaneförslaget, enligt delmål 3.2. Hyresgästföreningen anser att det Stockholms stad borde utreda möjligheten att hitta kreativa lösningar för avfallshantering istället för att införa ekonomiska sanktioner. Hyresgästföreningen delar vikten av bättre arbetsmiljö i enlighet med delmål 3.3 men vem ska stå för kostnaderna?	<p><i>Informationsansvaret ligger ofta på flera aktörer. Grundmaterial till fastighetsägare tas med till handlingsplan för Trafikkontoret. Några ekonomiska konsekvensanalyser har inte gjorts i detta strategidokument. Ekonomisk rimlighet bedöms i senare skeden</i></p>
Stockholm Business Region(SBR)	
<ul style="list-style-type: none"> SBR väljer att endast kommentera de delar som rör näringslivet. SBR ställer sig positiva till målet att 90 % av invånarna i Stockholm ska veta hur de ska hantera sitt farliga avfall och el-avfall.	
Hägersten – Liljeholmens stadsdelsnämnd	

- Informationsarbetet för att medvetandegöra och att öka kunskapen hos medborgare bör ske centralt.

SÖRAB, Söderhalls Renhållningsverk AB

- Gemensam satsning – mer samarbete för nya idéer, moderna, funktionella och accepterade anläggningar detta för att simulera och öka återbruket.
- Målen stämmer i stort med de målen som SÖRAB-kommunerna satt upp men målperioden är kortare i Stockholm, är det realistiskt att nå dessa mål på så kort tid?
- SÖRAB ser det positivt att man i förslaget pekat på att avfallsfrågan är en infrastrukturfråga.
- SÖRAB anser att det finns mycket att tjäna på att gemensamt utveckla nya insamlingssystem som är lämpliga för storstadsbebyggelse, likartad kommunikation, avsättning av utsorterat material m.m.
- Ökade schaktmassetippar är något vi gemensamt för hela länet skulle behöva samarbeta kring.

Skärholmens stadsdelsnämnd

- Nämnden anser att förslaget till avfallsplan innehåller ambitiösa mål och visar på viktiga strategier för att nå dessa mål.
- Om 40 % av allt matavfall ska samlas in bör krav ställas på att förutsättningar skapas för detta i samtliga nybyggnadsprojekt.
- Information, system och taxorna för utsortering av matavfall bör vara gynnsamma för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar ur ett effektivt och miljövänligt perspektiv.
- Nämnden upplever stora problem med hushållsavfall som dumpas i offentliga papperskorgar, information och attitydförändring samt planering av insamlingssystem i nya och befintliga områden, mål 3 behandlar detta.

Älvsjö stadsdelsnämnd

- Nämnden är positiv till att förslaget har ambitiösa målsättningar.
- Nämnden saknar ett utvecklat resonemang kring hur målen ska nås.
- Nämnden poängterar vikten av återbruk, fastighetsnära källsortering, lättillgänglig insamling av farligt avfall, samt kampanjer mod nedskräpning i stadsmiljön.

Det finns flera vägar till målen och åtgärdsförslagen beskriver några av dessa.

Spånga – Tensta stadsdelsnämnd

- Nämnden anser att avfallsplanen är välgenomarbetad och tar upp olika perspektiv såväl den fysiska planeringen som människoperspektivet.
- Viktigt att det finns möjlighet till sopsortering nära hemmet.

- Nämnden vill framhålla målsättningen att invånare och verksamma får tillräcklig kunskap om hur avfallshanteringen och systemet fungerar och att avfallsplaneringen tidigt ska komma med i planeringen.
- Information om olika avfallsmaterial bör framställas på olika språk för ökad förståelse hur avfallet ska sorteras.

Tas med till handlingsplan för Trafikkontoret.

AB Stockholmshem

Har valt att lämna synpunkter på de delmål som anses beröra den egna verksamheten.

- FTI borde ta ett större ansvar och tillhandahålla/finansiera ett insamlingssystem som fungerar i bostadsområden i en storstad. Insamlingssystemen måste också anpassas till de lokala förutsättningarna bättre än det gör idag.
- AB Stockholmshem ställer sig tveksamma till insamling av matavfall i kärl i miljörum, både ur sanitär- och arbetsmiljösynpunkt.
- EI-kretsen borde ta ett större ansvar och tillhandahålla eller finansiera ett insamlingssystem som fungerar i våra bostadsområden.
- Utveckla och utöka fastighetsnära insamling av farligt avfall.
- Mer övergripande informationsinsatser bör göras av t.ex. trafikkontoret och miljöförvaltningen.
- Beslutsgången för avfallslösningar både i befintliga och nya områden måste vara tydlig och ansvarsförhållandena behöver klargöras.
- Brukarperspektivet får inte glömmas bort med avseende på lättillgängliga och praktiska avfallslösningar.
- Delmål 3.4 om ny mark måste tas i anspråk för att hitta en fungerande lösning borde detta kunna genomföras via ett tillfälligt lov och en fastställd taxa.
- Stockholmshem ser positivt till utveckling av nya insamlingssystem samt utveckling av befintligt.

Stockholm Vatten AB

Stockholm Vatten meddelar att bolaget inte har några synpunkter på "Förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2013-2016".

Fastighetsnämnden

- Nämnden ställer sig positiv till förslaget till ny avfallsplan för Stockholm 2013-2016.
- Nämnden anser dock att förslaget är för allmänt och diffust skrivet, vilket medför risk att verktyget inte blir tillräckligt skarpt för att styra mot måluppfyllnad.
- Nämnden efterfrågar kreativa och konkreta handlingsplaner som förtydligar mot måluppfyllnad.

Det finns flera vägar till målen och åtgärdsförslagen beskriver några av dessa

- För varje mål/delmål bör en ansvarig huvudman pekas ut.
- Nämnden anser att det bör utredas hur ett taxesystem kan styra mot miljöanpassad avfallshantering genom incitament i enlighet med mål 3.
- Nämnden ser positivt på maskinella lösningar enligt delmål 3.3 men det bör utredas hur investeringskostnaderna för maskinella lösningar ska fördelas, eftersom fastighetsnämnden anser att fastighetsägaren själv inte ska bära den kostnaden.
- I beskrivningen i delmål 3.2 bör formuleringen "ska vara svårt att göra fel" stå istället för "det ska vara lätt att göra rätt".

Berörda aktörer är beskrivna istället eftersom mycket bygger på gemensamt ansvar

Södermalms stadsdelsnämnd

- Stadsdelsnämnden anser att förslaget till ny avfallsplan innehåller flera positiva delar såsom delmål 1.3, 1.6 och huvudmålet 4.
- Nämnden anser det angeläget att en central funktion enligt mål 1 skapas som kan stötta och samordna stadens egna verksamheter vid införandet av matavfallsinsamling, för att öka insamlingen.
- Det är angeläget att staden tar initiativ till att tillsammans med representanter för elproducenterna hitta lösningar till hur insamlingen av el-avfall kan utvecklas.

Exploateringsnämnden

- Exploateringsnämnden ställer sig positiv till de ambitioner som avfallsplanen ger uttryck för när det gäller stadens avfallshantering.
- Flera av målen är väldigt generella och kan vara svåra att verifiera och följa upp, t.ex. mål 3.1 där det borde stå "80 % av invånarna ska uppleva att de är välinformerade när det gäller avfallsfrågor".
- Det bör förtydligas att målen i planen måste brytas ned till konkreta handlingsplaner för respektive verksamhet.
- Mål 1, under åtgärdsbehov bör kompletteras enligt följande, förslag till komplettering är understruken:
  - Öka stadens kunskap genom att inventera avfallsströmmarna i några av stadens ny- och ombyggnadsprojekt.
  - Verka för en effektiv hantering av byggmaterial och byggavfall inom stadens nybyggnadsområden.
  - Ställa tydliga krav på avfallshanteringen i bygg- och rivningslov samt följa upp resultatet.
  - Ställa tydliga krav på avfallshanteringen samt rapportering av återvinningsgrad vid stadens upphandling av entreprenader.
  - Utreda hur materialsamordning skulle kunna ske effektivt i stadens ny och ombyggnadsprojekt.
  - Staden bör initiera samverkan med MTR för att hitta långsiktiga lösningar för masshantering i staden och regionen.

Målsiffran ligger i beskrivningen av delmålet.

Förslaget till avfallsplan ändrat

<ul style="list-style-type: none"> • Enligt delmål 3.3 behövs utvecklingsarbete mellan stadens förvaltningar och bolag för att tydliggöra principerna för maskinell hämtning. • Exploateringsnämnden anser att det behövs utvecklingsarbete mellan stadens förvaltningar och bolag för att tydliggöra principerna för de åtgärdsbehov som tas upp under delmålen. Detta i enlighet med mål 3 och 4.	
Idrottsnämnden	
<ul style="list-style-type: none"> • Saknar förslag på åtgärder som visar hur staden kan anpassa äldre fastigheter till ökad sortering. • Möjligheterna att vid upphandling ställa krav på återtagning av emballage från leverantören borde benämnas. • Idrottsnämnden saknar uppgifter om driftkostnaden för sortering av avfall, såsom kostnader för personal, transportkostnader taxor mm.	<i>Förslaget till avfallsplan kompletterat</i>
Norrmalms stadsdelsnämnd	
<ul style="list-style-type: none"> • Några delmål saknar uppgifter om uppföljningsansvar samt berörda aktörer. • Norrmalms stadsdelsnämnd poängterar vikten av att det finns återvinningsstationer inom ett rimligt avstånd från bostaden. • Lokala insamlings- och sorteringsstationer bör byggas ut, speciellt system för insamling av organiskt avfall. • Delmål 1.6 bör även omfatta parker och grönområden.	<i>Förslaget till avfallsplan kompletterat.</i>

3 Inkomna remissvar (numrerade utifrån löpnummer i diariet)

4. Fastighetsägarna Stockholm
5. Brf Ekoxen
6. Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI)
7. Svenska Turistföreningen
8. Hyresgästföreningen Kungsholmen
9. AB Familjebostäder
10. Skolfastigheter i Stockholm AB
11. Miljö- och hälsoskyddsnämnden
12. Stockholms Hamn AB
13. Länsstyrelsen i Stockholms län
14. Hässelby - Vällingby stadsdelsnämnd
15. Kungsholmens stadsdelsnämnd
16. Stadsbyggnadsnämnden
17. Enskede – Årsta - Vantörs stadsdelsnämnd
18. Skarpnäcks stadsdelsnämnd
19. Farsta stadsdelsnämnd
20. Arkitektfirma Torsten Egerö
21. Rinkeby - Kista stadsdelsnämnd
22. HSB Stockholm
23. Sveriges Åkeriföretag ABC
24. Norrmalmsmoderaterna Miljöarbetsgruppen
25. AB Svenska Bostäder
26. Östermalms stadsdelsnämnd
27. Hyresgästföreningen region Stockholm
28. Stockholm Business Region
29. Hägersten – Liljeholmens stadsdelsnämnd
30. SÖRAB, Söderhalls Renhållningsverk AB
31. Skärholmens stadsdelsnämnd
32. Älvsjö stadsdelsnämnd
33. Spånga – Tensta stadsdelsnämnd
34. AB Stockholmshem
35. Stockholm Vatten AB
36. Fastighetsnämnden
37. Södermalms stadsdelsnämnd
38. Exploateringsnämnden
39. Idrottsnämnden
40. Norrmalms stadsdelsnämnd

Trafikkontorets kommentar:

Remissvaret från Bromma stadsdelsnämnd inkom två veckor efter avslutad remisstid, varför det inte finns med i sammanställningen. Remissvaret har lästs igenom och föranleder inga ändringar i avfallsplanen utöver de som redan är gjorda.